

Kompetencijų raiška: kūrybiškumo kompetencija ir komunikavimo kompetencija

Dr. Ingrida Mereckaitė-Kušleikė
ingrida.mereckaite@vdu.lt

Turinys

14.30- Kūrybiškumo kompetencija

14.50- komunikavimo kompetencija

15.10- Praktinė veikla

15.30- Kompetencijų įsivertinimas

15.50- Klausimai

MUS SUPANTI APLINKA

Lietuva jau yra išaugusi
teminės integracijos
marškinius!
Dalykai turėtų būti
integrojami remiantis
gebėjimais.

Turinys yra ne tik „Ką?“, bet ir „Kaip?“

- Dalykiniai gebėjimai ugdomi tada, kai informacija yra renkama, o ne tik išklausoma ar tik „dėstoma“. Viskas atliekama su veiksmu ir mokinio įgalinimu.

Kompetencijoms reikia situacijų, konteksto ir dalyko turinio

Kompetencijos ir dalykai yra „užkoduoti“ programoje

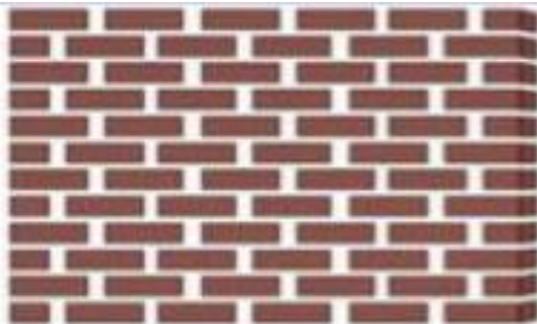
Faktai negali būti tik pasakomi. Jų ieškojimas irgi yra veiksmas, kai mokoma(si).

Kompetencijų ugdymas vyksta, kai mokiniai: analizuoja, palygina, grupuoja, atlieka socialinį tyrimą, stebėjimą, dirba grupėse, kuria pranešimus, aptaria ir pristato savo darbus.

Kompetencijų ugdymo kontekste- ugdomi ir gebėjimai.

Kompetencijos ir dalykinės žinios

	Pažinimo kompetencija
	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija
	Kūrybiškumo kompetencija
	Pilietiškumo kompetencija
	Kultūrinė kompetencija
	Komunikavimo kompetencija
	Skaitmeninė kompetencija

Žinios neturi savybės savaime sukristi į mąstymo „stalčiukus“.

Dalykinės žinios yra ugdomos su veiksmu: kaip mokinys jų mokosi?

Dažniausiai mokiniai žinių nepademonstruoja, tada kai neturi gebėjimo teorijos susieti su konkrečiu veiksmu. Pvz. palyginti, apibendrinti ir pan.

Kūrybiškumo kompetencija

Sandai:

- Tyrinėjimas
- Generavimas
- Kūrimas
- Vertinimas ir refleksija

Sando Tyrinėjimas raiška:

- Įžvelgia, identifikuoja problemas ir kūrybines galimybes.
- Renka, sieja ir kritiškai vertina kūrybai reikalingą informaciją.
- Dalinasi žiniomis, kūrybinėmis idėjomis, patirtimi.

Sando Generavimas raiška:

- Generuoja įvairias, originalias idėjas ar problemų sprendimus.
- Idėjas, galimybes, būsimus veiksmus apsvarsto iš skirtingų perspektyvų.
- Pasirenka reikšmingas sau ir kitiems kūrybines idėjas ar sprendimus.

Sando Kūrimas raiška:

- Kuria savarankiškai, nebijo rizikuoti ir klysti.
- Lanksčiai naudoja kūrybos būdus ir priemones.
- Kuria, tobulina ir pristato naujus produktus.
- Etiškai veikia kurdamas vienas ar kartu su kitais, dalindamasis kūrybos rezultatais.

Sando Vertinimas ir refleksija raiška:

- Vertina produkto ar sprendimo naujumą, išbaigtumą, integralumą.
- Vertina produkto ar sprendimo vertingumą sau ir kitiems.
- Apmąsto, vertina savo ir kitų kūrybos proceso žingsnius.

Kai ugdomos kelios skirtingos kompetencijos

Kūrybiškumo
kompetencija

2 pamoka. Kaip sudaromas verslo planas

Verslo pagrindas – finansinis planavimas. Mokomės planuoti išlaidas ir pajamas.

Verslininkai siekia ne tik ką nors pagaminti ar suteikti konkrečią paslaugą, bet ir pelningai prekes arba paslaugas parduoti. Pelnas gaunamas tada, kai produktas parduodamas brangiau, nei kainavo jį pagaminti. Taigi prieš pradėdant kurti verslą reikia gerai apskaičiuoti, ar iš planuojamos veiklos bus galima uždirbti. Norint tuo įsitikinti yra rašomas verslo planas. Įsivaizduokite, kad esate verslininkas, planuojantis atidaryti kepyklą. Pirmasis jūsų produktas, kurį norėtumėte parduoti pirkėjams, – vaniliniai keksiukai. Jums reikės nusipirkti maisto produktų, pasirūpinti gamybos vieta, virtuvės įrankiais, indais, kepimo krosnimi ir surasti žmogų, kuris mokėtų paruošti tešlą ir iškepti keksiukus.

Pažinimo
kompetencija

Sando *Dalyko žinios ir gebėjimai* raiška:

- Mokymo (si) objektai ir sąvokos
- Pagrindiniai dalyko faktai ir idėjos
- Dalyko procedūros ir jų taikymas

Sando *Problemų sprendimas* raiška:

- Kelia klausimus
- Identifikuoja problemas ir sprendimų idėjas
- Sprendžia problemas ir įgyvendina idėjas

Sando *Tyrinėjimas* raiška:

- Įžvelgia, identifikuoja problemas ir kūrybines galimybes.
- Renka, sieja ir kritiškai vertina kūrybai reikalingą informaciją.
- Dalinasi žiniomis, kūrybinėmis idėjomis, patirtimi.

Sando *Generavimas* raiška:

- Generuoja įvairias, originalias idėjas ar problemų sprendimus.
- Idėjas, galimybes, būsimus veiksmus apsarsto iš skirtingų perspektyvų.
- Pasirenka reikšmingas sau ir kitiems kūrybines idėjas ar sprendimus.

Užduoties pavyzdys

ŽNS

Tema: _____

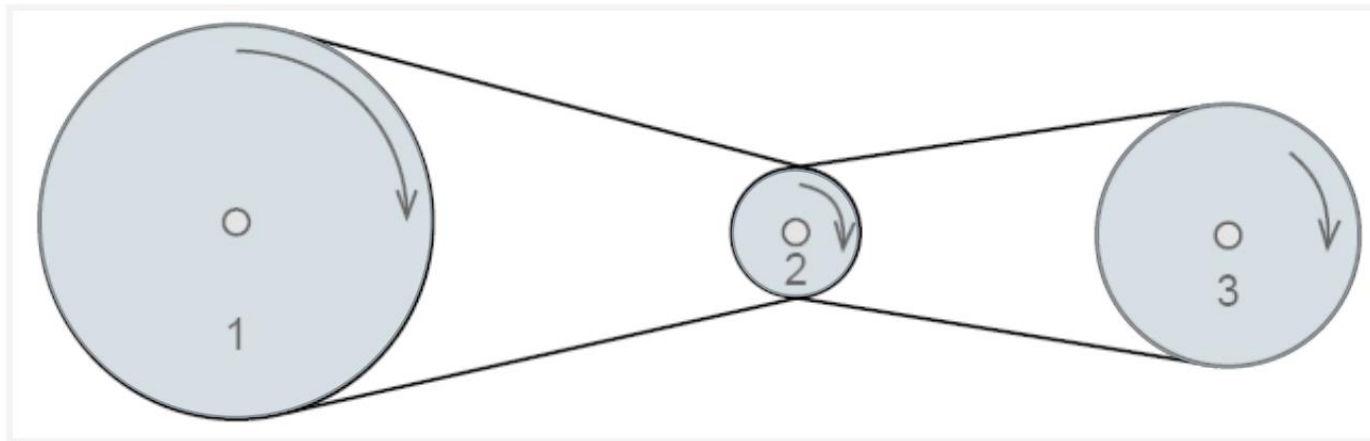
Ž Ką jau žinau?	N Ką noriu sužinoti?	S Ką sužinojau?

Užduoties pavyzdys

Besisukantys diskai

Trys diskai suka vienas kitą virvėmis, kaip pavaizduota paveikslėlyje: 1 ir 2 diskai apsukti viena virve, 2 ir 3 diskai apsukti kita virve. Pažymėkite, kuris diskas apsisuks greičiausiai.

Užduočių nuoroda: <https://beta.etestavimas.lt/search>

Aukštesniesiems mąstymo gebėjimams ugdyti skirtos užduotys

Figūra

Kaip atrodo piešinyje pavaizduotos figūros vaizdas iš viršaus?

Užduoties pavyzdys

Užduotis: Sukurti nuotaikingą pavasario peizažą (pavaizduoti mišką, parką, pievą). Tapant guašu arba akvarele, piešiant aliejinėmis kreidelėmis ar minkštais spalvotais pieštukais išgauti kuo daugiau žalios spalvos atspalvių.
Perteikti erdvės įspūdį ir pavasario gamtos nuotaiką.

Komunikavimo kompetencija

Sandai:

- Pranešimo kūrimas
- Pranešimo perteikimas ir komunikacinė sąveika
- Pranešimo analizė ir interpretavimas

Sando Pranešimo kūrimas raiška:

- Priemonių ir formų įvairovė: parenka ir vartoja verbalines ir neverbalines raiškos priemones ir formas.
- Komunikavimo sritys ir situacijos: pritaiko raiškos priemones ir formas komunikavimo situacijai ir adresatui.
- <...>

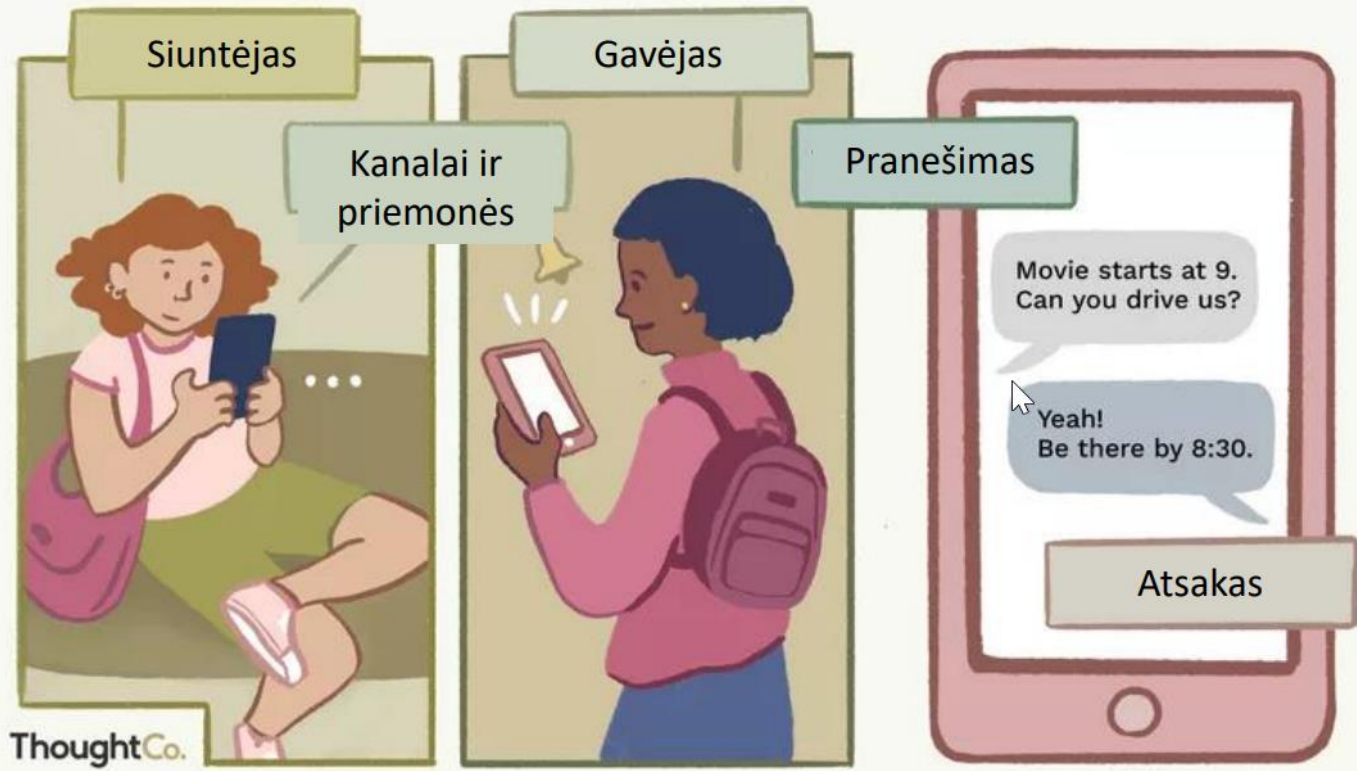
Sando Pranešimo perteikimas ir komunikacinė sąveika raiška:

- Komunikavimo kanalų ir priemonių įvairovė: pasirenka komunikavimo kanalą ir priemonę.
- Komunikavimo strategijų įvairovė: taiko strategiją komunikuodamas individualiai bei grupėje.

Sando Pranešimo analizė ir interpretavimas raiška:

- Suvokiamo pranešimo sudėtingumas ir įvairialypiškumas: analizuoja, interpretuoja ir kritiškai vertina pranešimą.

Komunikavimo proceso elementai

Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai

Užduotis:

Padiskutuokite. Diskutuodami remkitės šių dienų aktualijomis, pavyzdžiais iš literatūros, filosofinių tekstų, medijų bei kitų šaltinių.

1. Pasidomėk organizacijos „Tušti narvai“ (www.tustinarvai.lt) veikla. Kokios jų pagrindinės veiklos? Kokiomis idėjomis vadovaujasi ši organizacija? Ar tu joms pritari? Paieškok informacijos apie panašią veiklą užsiimančias organizacijas pasaulyje.
2. Koks tavo požiūris į nelegalias naminių gyvūnų veisyklas? Kas čia kaltas - pirkėjas ar pardavėjas?
3. Ar pritari teiginiui, kad noras įsigyti veislinį naminį gyvūną yra vartotojiškumo apraiška?
4. Perskaityk Nerijos Putinaitės straipsnį „Apie gyvūnų ir žmonių kančias“.
<https://www.tspmi.vu.lt/komentarai/nerija-putinaite-apie-gyvunu-ir-zmoniu-kancias/>
Ar pritari autorės mintims? Kodėl?
5. Kaip spręsti žmogaus ir gyvūnijos bendrabūvio problemas? Ar įmanoma vadovautis Aristotelio „aukso vidurio“ taisykle gyvūnų apsaugos srityje? Kaip išlaikyti balansą tarp rūpinimosi gyvūnais ir žmogiškųjų poreikių tenkinimo?

Kai ugdomos kelios skirtingos

Pilietiškumo
kompetencija

Kultūrinė
kompetencija

Pažinimo
kompetencija

Komunikavimo
kompetencija

Skaitmeninė
kompetencija

Kūrybiškumo
kompetencija

1. Pasirinkite vieną iš dviejų užduočių.

- Sugalvokite, kuo galėtumėte sudominti į Dainų šventę susirinkusius dalyvius ir žiūrovus, kurie kelioms dienoms suvažiuoja į Vilnių iš įvairių Lietuvos kampelių ir viso pasaulio.

- Pagalvokite, kokie daiktai ar paslaugos galėtų tapti ypač populiaros tarp krepšinio sirgalių, kai Lietuvoje vyksta krepšinio čempionatas.

Kokia prekė ar paslauga tai būtų? Kiek ji kainuotų?

Kokių veiksmų imtumėtės, kad pritrauktumėte kuo daugiau pirkėjų?

Pristatykite savo idėją klasės draugams. Pagrįskite, kodėl manote, kad jūsų sukurta prekė ar teikiama paslauga būtų patraukli pirkėjams.

Kokius poreikius ji tenkintų?

Atidžiai klausykitės klasės draugų pristatymų. Įsivaizduokite, kad esate pirkėjai, kurių poreikiai labai skiriasi. Ar jus sudomins šie pirkiniai? Vieni pirkėjai džiaugiasi bet kokiomis naujovėmis, kiti iš įsigytų dalykų tikisi aiškios naudos, tretį panašius gaminius vertina kritiškai ir mano, kad

tai tik pinigų švaistymas. Pasirinkite, koku pirkėju norėtumėte būti, ir ginkite savo nuomonę pateikdami argumentus.

Sando Tyrinėjimas raiška:

- Įžvelgia, identifikuoja problemas ir kūrybines galimybes.
- Renka, sieja ir kritiškai vertina kūrybai reikalingą informaciją.
- Dalinasi žiniomis, kūrybinėmis idėjomis, patirtimi.

Sando Generavimas raiška:

- Generuoja įvairias, originalias idėjas ar problemų sprendimus.
- Idėjas, galimybes, būsimus veiksmus apsvarsto iš skirtingų perspektyvų.
- Pasirenka reikšmingas sau ir kitiems kūrybines idėjas ar sprendimus.

Sando Kūrimas raiška:

- Kuria savarankiškai, nebijo rizikuoti ir klysti.
- Lanksčiai naudoja kūrybos būdus ir priemones.
- Kuria, tobulina ir pristato naujus produktus.
- Etiškai veikia kurdamas vienas ar kartu su kitais, dalindamasis kūrybos rezultatais.

Sando Vertinimas ir refleksija raiška:

- Vertina produkto ar sprendimo naujumą, išbaigtumą, integralumą.
- Vertina produkto ar sprendimo vertingumą sau ir kitiems.
- Apmąsto, vertina savo ir kitų kūrybos proceso žingsnius.

Iš mitų skyrelio...

- Kompetencijų nereikia ugdyti dirbtinai. Kompetencijų ugdymui reikia aktualaus konteksto arba palankios temos.
- Nereikia stengtis ugdyti kuo daugiau kompetencijų.
- Kompetencijų ugdymą reikia planuoti.
- Kompetencijas būtina įsivertinti.

Nustoti daryti

Pradėti daryti

Tęsti

Kur esate Jūs?

Praktinė veikla (1)

<https://jamboard.google.com/d/1z3LnbY-QlEVRzV49ogGmXIsIieR7W75oJ5A9ER-Bsus/edit?usp=sharing>

Mokymosi įrodymai (pagal A. Kazlauskienę, 2022)

Susijęs su sėkmės kriterijais:

Pvz., **palygina** gyvūnus tarpusavyje.

- išskirtas gyvūnų lyginimo kriterijus;
- išskirti gyvūnų panašumai;
- išskirti gyvūnų skirtumai;
- padaryta išvada.

gebėjimas palyginti

PALYGINA			
Išskiria lyginimo kriterijų/us (tinkamą/us gyvūnų palyginimui)			
Randa, kas panašū (Suranda gyvūnus, kurie yra panašūs pagal nustatytą kriterijų/požymį)			
Randa, kas skiriasi (Suranda gyvūnus, kurie yra skirtingi pagal nustatytą kriterijų/požymį)			
Pasako/parašo apibendrinančią išvadą apibendrinančią išvadą, remiantis nustatytu kriterijumi/ais/požymiais			
Pvz. nekognityvinės savybės: pagalbos prašymas, pasitikėjimas savimi, pabaigti darbą iki galo, pasidalinti idėjomis.....			

Kriterijais grįstas vertinimas integruotoms veiklos, projektas, tyrimams

Nr.	Užduoties „Giminės medis“ vertinimo kriterijai	Taip	Iš dalies	Ne
Socialinis ugdymas				
1.	Užduotis atlikta savarankiškai.			
2.	Įvardyti mažiausiai 5 giminystės ryšiai užrašyti vardai.			
3.	Giminės medyje pavaizduotos pagrindinės prasminės dalys.			
4.	Giminės medis išsamiai pristato arba paaiškina kitiems.			
Gamtamokslinis ugdymas				
5.	Kurdamas giminės medį atpažįsta medžio dalis.			
Kompetencijų ugdymas arba formuojamasis vertinimas				
6.	Dirbant grupėje geba laikytis susitarimų.			

Atsižvelgta į 5-6 kriterijus – Aukštesnysis lygis

Atsižvelgta į 5 kriterijus arba iš dalies atsižvelgta į 5-4 kriterijus – Pagrindinis lygis

Atsižvelgta į 4 kriterijus arba iš dalies atsižvelgta į 4-3 kriterijus – Patenkinamas lygis

Atsižvelgta į 3 kriterijų arba iš dalies atsižvelgta į 3-2 kriterijus – Slenkstinis lygis

Kriterijais grįstas vertinimas integruotoms veiklos, projektas, tyrimams

Kiekvienam veiklos etapui yra formuluojami kriterijai

Nr.	Užduoties „Giminės medis“ vertinimo kriterijai	Taip	Iš dalies	Ne
Socialinis ugdymas				
1.	Užduotis atlikta savarankiškai.			+
2.	Įvardyti mažiausiai 5 giminystės ryšiai užrašyti vardai.	+		
3.	Giminės medyje pavaizduotos pagrindinės prasminės dalys.		+	
4.	Giminės medis išsamiai pristato arba paaiškina kitiems.			+
Gamtamokslinis ugdymas				
5.	Kurdamas giminės medį atpažįsta medžio dalis.	+		
Kompetencijų ugdymas arba formuojamasis vertinimas				
6.	Dirbant grupėje geba laikytis susitarimų.			+

Giminės medžio pavyzdys (patenkinamas lygmuo)

Galimo komentaro pavyzdys

Užduotis atlikta padedant mokytojui, tačiau vaikas sklandžiai geba pateikti informaciją apie giminę, iš dalies struktūriškai pavaizduoja giminės medį. Iš dalies atpažįsta prasmines giminės medžio ir medžio dalis. Atkreipti dėmesį į susikaupimą, pagalbą organizuoti per probleminę klausimą, skatinant

Kompetencijų vertinimo ir įsivertinimo pavyzdžiai

Savivaldžio mokymosi gebėjimai Išankstinės žinios. Jau žinau / jau gebu	😊	😐	😞
1. Planuoti, kaip siekti mokymosi tikslų.			
2. Aprašiau, kokių reikiamų įgūdžių jau turiu.			
3. Aprašiau, kokią susijusių patirtį jau turiu.			
4. Aprašiau savo ankstesnių žinių ir gebėjimų spragas.			
5. Aprašiau, ką norėčiau / tikiuosi sužinoti, atsižvelgdamas (-a) į savo įgūdžius ir žinias, iki šio projekto / ciklo pabaigos.			
6. Aprašiau, ką norėčiau/ tikiuosi gebėti atlikti iki šio projekto / ciklo pabaigos.			
7. Aprašiau, kokių gebėjimų norėčiau įgyti iki šio projekto / ciklo pabaigos.			
8. Aš palyginau savo ankstesnes žinias su savo klasės draugų žiniomis, kad nusi-statyčiau savo mokymosi poreikius.			

Personalizuota
s ugdymas ir
atsakomybės
prisiėmimas

Kontekstas ir
turima patirtis

Pamokos metu
patobulinti
gebėjimai ir
patirtys.

Kompetencijų vertinimo pavyzdžiai

Kūrybiškumo ir inovatyvumo kompetencijos įsivertinimas			😊	😐	😞
1. Nusistatyti ir suderinti galimų sprendimų poreikius.	1.1.	Aš įvertinu savo poreikius, susijusius su žinių, išteklių, įrankių ir kompetencijų tobulinimu.			
	1.2.	Aš kritiškai vertinu galimus sprendimus.			
	1.3.	Aš įgyvendinu idėjas ir imuosi veiksmų.			
2. Integruoti ir perkurti.	2.1.	Aš keičiu ir tobulinu turimus išteklius.			
	2.2.	Aš kritiškai parengiu ir perkuriu turimus išteklius.			
3. Inovatyviai ir kūrybiškai naudoti įrankius ir išteklius.	3.1.	Aš žinau įrankių ir išteklių, kurie gali būti naudojami kūrybiškumui ugdytis.			
	3.2.	Aš kūrybiškai naudojuosi įrankiais ir ištekliais			
	3.3.	Aš sukuriu turinį ir išsprendžiu problemas inovatyviu būdu.			
4. Sukurti originalius darbus kitomis išraiškos priemonėmis.	4.1.	Aš kuru naują ir originalų turinį, idėjas ir produktus.			

Sando Tyrinėjimas raiška:

- Įžvelgia, identifikuoja problemas ir kūrybines galimybes.
- Renka, sieja ir kritiškai vertina kūrybai reikalingą informaciją.
- Dalinasi žiniomis, kūrybinėmis idėjomis, patirtimi.

Sando Generavimas raiška:

- Generuoja įvairias, originalias idėjas ar problemų sprendimus.
- Idėjas, galimybes, būsimus veiksmus apsvarto iš skirtingų perspektyvų.
- Pasirenka reikšmingas sau ir kitiems kūrybines idėjas ar sprendimus.

Sando Kūrimas raiška:

- Kuria savarankiškai, nebijo rizikuoti ir klysti.
- Lanksčiai naudoja kūrybos būdus ir priemones.
- Kuria, tobulina ir pristato naujus produktus.
- Etiškai veikia kurdamas vienas ar kartu su kitais, dalindamasis kūrybos rezultatais.

Sando Vertinimas ir refleksija raiška:

- Vertina produkto ar sprendimo naujumą, išbaigtumą, integralumą.
- Vertina produkto ar sprendimo vertingumą sau ir kitiems.
- Apmąsto, vertina savo ir kitų kūrybos proceso žingsnius.

Kompetencijų vertinimo pavyzdžiai

	1.2.	Aš išsiaiškinu informacijos poreikius ir numatau žingsnius, kaip būtų galima pradėti ją rinkti.		
	1.3.	Aš kuriu ir atnaujinu savo numatytus mokymosi žingsnius.		
Vertinti ir rinkti informacijos šaltinius ir įrankius pagal jų tinkamumą konkrečioms užduotims.	2.1.	Aš pasirenku tinkamus / atitinkamus išteklius / įrankius reaguodamas į konkrečią informaciją.		
	2.2.	Aš efektyviai naudojuosi ištekliais ir įrankiais.		
Nustatyti, tvarkyti, analizuoti, vertinti ir etišškai naudotis informacija iš įvairių šaltinių ir priemonių.	3.1.	Aš ieškau susijusios informacijos.		
	3.2.	Aš analizuoju gautą informaciją ir duomenis pristatau įvairiomis formomis.		
	3.3.	Aš kritiškai vertinu informaciją.		
	3.4.	Aš kaupiu ir saugau informaciją.		
	3.5.	Aš gerbiu autorių teises ir laikausi licencijų susitarimų.		

Kompetencijų vertinimo pavyzdžiai

Joms įvairiomis medijomis, formatais.	2.2.	Aš išklausu kitų ir išsakau savo nuomonę.		
	2.3.	Aš kuriu ir pristatau.		
	2.4.	Aš diskutuoju.		
	2.5.	Mano kalba taisyklinga.		
	Bendradarbiauju atlikdamas darbus ir sprenddamas problemas.	3.1.	Aš renku, išsaugau, sutvarkau ir kritiškai vertinu surinktą informaciją.	
3.2.		Aš atrandu naujus būdus ir galimybes.		
3.3.		Aš imuosi veiksmų savo idėjoms įgyvendinti.		
Ugdauisi kultūrinį supratimą ir globalų suvokimą bendradarbiaudamas su kitų kultūrų atstovais.	4.1.	Gerbiu kitų savitumą.		
	4.2.	Prisidedu prie geresnio pasaulio kūrimo.		

Mokymosi uždavinys -

Vertinimo ir įsivertinimo kriterijai		Vaiko įsivertinimas			Mokytojo vertinimas		
		Taip	Iš dalies	Ne	Taip	Iš dalies	Ne
1	Sugalvoti pasakojimui pavadinimą						
2	Parašiau, kaip įvykis prasidėjo.						
3	Parašiau, kas vyko toliau.						
4	Taikau išmoktas rašybos taisykles.						
5	Taikau išmoktas skyrybos taisykles.						
7	Džiaugiuosi savo rezultatu.						
8	Vaiko refleksija: Kur šią informaciją galėsiu panaudoti? (arba kitas klausimas, nukreipiantis į metakogniciją)						

Kompetencijų vertinimo ir įsivertinimo pavyzdžiai

Savivaldžio mokymosi gebėjimai		😊	😐	😞
Išankstinės žinios. Jau žinau / jau gebu				
1.	Planuoti, kaip siekti mokymosi tikslų.			
2.	Aprašiau, kokių reikiamų įgūdžių jau turiu.			
3.	Aprašiau, kokią susijusią patirtį jau turiu.			
4.	Aprašiau savo ankstesnių žinių ir gebėjimų spragas.			
5.	Aprašiau, ką norėčiau / tikiuosi sužinoti, atsižvelgdamas (-a) į savo įgūdžius ir žinias, iki šio projekto / ciklo pabaigos.			
6.	Aprašiau, ką norėčiau/ tikiuosi gebėti atlikti iki šio projekto / ciklo pabaigos.			
7.	Aprašiau, kokių gebėjimų norėčiau įgyti iki šio projekto / ciklo pabaigos.			
8.	Aš palyginau savo ankstesnes žinias su savo klasės draugų žiniomis, kad nustatyčiau savo mokymosi poreikius.			

Personalizuotas ugdymas ir atsakomybės prisiėmimas

Kontekstas ir turima patirtis

Pamokos metu patobulinti gebėjimai ir patirtys.

Kompetencijų vertinimo pavyzdžiai

Komunikavimo ir bendradarbiavimo kompetencijos įsivertinimas		😊	😐	☹️
1. Mokausi su klasės draugais, klausiu mokytojų, ekspertų ir kt.	1.1. Stengiuosi tinkamai bendradarbiauti: gerbiu kitų požiūrį, vertybes, kartu siekiu bendrų tikslų.			
	1.2. Bendradarbiauju su kitais.			
	1.3. Mokausi su kitais.			
2. Perteikiu mintis ir informaciją įvairioms auditorijoms įvairiomis medijomis, formatais.	2.1. Bendrauju, reiškiu savo nuomonę, rašau, kuriu pateiktis ir pristatau žodžiu.			
	2.2. Aš išklausu kitų ir išsakau savo nuomonę.			
	2.3. Aš kuriu ir pristatau.			
	2.4. Aš diskutuoju.			
	2.5. Mano kalba taisyklinga.			
3. Bendradarbiauju atlikdamas darbus ir sprenddamas problemas.	3.1. Aš renku, išsaugau, sutvarkau ir kritiškai vertinu surinktą informaciją.			
	3.2. Aš atrandu naujus būdus ir galimybes.			
	3.3. Aš imuosi veiksmų savo idėjoms įgyvendinti.			
4. Ugdauisi kultūrinį supratimą ir globalų suvokimą bendradarbiaudamas su kitų kultūrų atstovais.	4.1. Gerbiu kitų savitumą.			
	4.2. Prisidedu prie geresnio pasaulio kūrimo.			

Sando Pranešimo kūrimas raiška:

- Priemonių ir formų įvairovė: parenka ir vartoja verbalines ir neverbalines raiškos priemones ir formas.
- Komunikavimo sritys ir situacijos: pritaiko raiškos priemones ir formas komunikavimo situacijai ir adresatui.
- <...>

Sando Pranešimo perteikimas ir komunikacinė sąveika raiška:

- Komunikavimo kanalų ir priemonių įvairovė: pasirenka komunikavimo kanalą ir priemonę.
- Komunikavimo strategijų įvairovė: taiko strategiją komunikuodamas individualiai bei grupėje.

Sando Pranešimo analizė ir interpretavimas raiška:

- Suvokiamo pranešimo sudėtingumas ir įvairialypiškumas: analizuoja, interpretuoja ir kritiškai vertina pranešimą.

Kompetencijų vertinimo pavyzdžiai

Kūrybiškumo ir inovatyvumo kompetencijos įsivertinimas			😊	😐	😞
1. Nusistatyti ir suderinti galimų sprendimų poreikius.	1.1.	Aš įvertinu savo poreikius, susijusius su žinių, išteklių, įrankių ir kompetencijų tobulinimu.			
	1.2.	Aš kritiškai vertinu galimus sprendimus.			
	1.3.	Aš įgyvendinu idėjas ir imuosi veiksmų.			
2. Integruoti ir perkurti.	2.1.	Aš keičiu ir tobulinu turimus išteklius.			
	2.2.	Aš kritiškai parengiu ir perkuriu turimus išteklius.			
3. Inovatyviai ir kūrybiškai naudoti įrankius ir išteklius.	3.1.	Aš žinau įrankių ir išteklių, kurie gali būti naudojami kūrybiškumui ugdytis.			
	3.2.	Aš kūrybiškai naudojuosi įrankiais ir ištekliais			
	3.3.	Aš sukuriu turinį ir išsprendžiu problemas inovatyviu būdu.			
4. Sukurti originalius darbus kitomis išraiškos priemonėmis.	4.1.	Aš kuru naują ir originalų turinį, idėjas ir produktus.			

Sando Tyrinėjimas raiška:

- Įžvelgia, identifikuoja problemas ir kūrybines galimybes.
- Renka, sieja ir kritiškai vertina kūrybai reikalingą informaciją.
- Dalinasi žiniomis, kūrybinėmis idėjomis, patirtimi.

Sando Generavimas raiška:

- Generuoja įvairias, originalias idėjas ar problemų sprendimus.
- Idėjas, galimybes, būsimus veiksmus apsvarto iš skirtingų perspektyvų.
- Pasirenka reikšmingas sau ir kitiems kūrybines idėjas ar sprendimus.

Sando Kūrimas raiška:

- Kuria savarankiškai, nebijo rizikuoti ir klysti.
- Lanksčiai naudoja kūrybos būdus ir priemones.
- Kuria, tobulina ir pristato naujus produktus.
- Etiškai veikia kurdamas vienas ar kartu su kitais, dalindamasis kūrybos rezultatais.

Sando Vertinimas ir refleksija raiška:

- Vertina produkto ar sprendimo naujumą, išbaigtumą, integralumą.
- Vertina produkto ar sprendimo vertingumą sau ir kitiems.
- Apmąsto, vertina savo ir kitų kūrybos proceso žingsnius.

Informacijos šaltiniai

- Bakonis, E. (2017). Ugdymo turinio kaita: kas lemia sėkmę? Švietimo problemos analizė,4(160).
- Bruzgelevičienė, R. (2020). Ugdymo turinio kūrimas mokyklos lygmeniu: galimybės ir iššūkiai. Vilnius: Nacionalinė švietimo agentūra.
- Lambert, L. (2011). Lyderystės gebėjimai ir tvari mokyklų pažanga. Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras.
- Nacionalinė švietimo agentūra (2021). Teminiai infografikai. <https://www.mokykla2030.lt/infografikai/>
- Nacionalinė švietimo agentūra (2021). Pasirengimo diegti atnaujintas bendrąsias programas įsivertinimo kriterijai. https://www.mokykla2030.lt/wp-content/uploads/2021/10/PASIRENGIMO-DIEGTI-ATNAUJINTAS-BENDRASIAS-PROGRAMAS-ISIVERTINIMO-KRITERIJAI_v13-su-priedais.pdf
- Nacionalinė švietimo agentūra (2022). Bendrojo ugdymo programų projektai. https://www.emokykla.lt/bendrasis/bendrosios-programos/bendrojo-ugdymo-programu-projektai-tarpiniai?fbclid=IwAR1Rn2acO49Fc_X3lTjMgzSl61lnHFgDtA4yQ7-JvFcPVYfJDb8OwxCA5Xl
- Nacionalinė švietimo agentūra (2022). Rekomendacijos dėl atnaujintų bendrųjų programų pritaikymo specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams. https://www.emokykla.lt/bendrasis/bendrosios-programos/bendrojo-ugdymo-programu-projektai-tarpiniai?fbclid=IwAR1Rn2acO49Fc_X3lTjMgzSl61lnHFgDtA4yQ7-JvFcPVYfJDb8OwxCA5Xl
- Nacionalinė švietimo agentūra (2022). Mokyklų pasirengimo diegti atnaujintas pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas veiklos tyrimo ataskaita.
- Paulikė, K. (2022). Kaip mokyklai sėkmingai pasiruošti ugdymo turinio atnaujinimui. www.svietimonaujienos.lt/kaip-mokyklai-sekmingai-pasiruosti-ugdymo-turinio-atnaujinimui/
- www.mokykla2030.lt
- www.mokykla2030.lt/kompetenciju-ir-vaiko-raidos-aprasai/